

# Saksutredning

Arkivreferanse: 2023/5175-4

Saksbehandler: Harald Bjørhusdal

---

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
		Utvalg for samfunnsutvikling

## Høring (2. gangs høring) - Forskrift for vann- og avløpsgebyrer, Senja kommune

Vedlegg:

- 1 Forslag til ny forskrift for vann- og avløpsgebyrer
- 2 Forskrift om vann- og avløpsgebyrer, Senja kommune (eksisterende forskrift)

### Rådmannens innstilling

Utvalg for samfunnsutvikling vedtar at revidert forslag til «Forskrift om vann- og avløpsgebyrer, Senja kommune», datert 08.12.2023, legges ut på høring.

Vedtaket er fattet med hjemmel i Forvaltningsloven § 37.

### Saksopplysninger

Hjemmel for å ta vann- og avløpsgebyrer er forholdsvis omfattende og framkommer av «Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg» § 3, mens rammene er satt i § 4 i samme lov, til dels også i forurensingsforskriften §§ 16-1 – 16-5. Det framkommer videre at kommunen fastsetter gebyrene i eget gebyrvedtak mens prinsippene for gebyrene fastsettes i lokal forskrift etter § 5 i lov om kommunale vass- og avløpsanlegg.

Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg § 3:

*«Når ein fast eigedom har tilknytning til kommunal vass- eller avløpsleidning, anten beinveges eller gjennom privat samleidning, har eigaren skyldnad til å svare vass- og avløpsgebyr til kommunen. Det same gjeld når kommunen med heimel i [plan- og bygningslova §§ 27-1](#) eller [27-2](#) har kravd at eigedomen skal ha slik tilknytning. Gebyr kan krevjast jamvel av eigedom som det ikkje er hus på, når kommunen kunne kravd tilknytning til slike leidningar om det hadde vore hus på eigedomen. Er det ikkje bygd på eigedomen av di det, i lov eller i vedtak av offentleg styresmakt, er sett forbod mot bygging,*

*kan det ikkje krevjast gebyr så lenge forbodet gjeld. Det same gjeld når byggjehindringa er annan serleg grunn som eigaren ikkje har ansvaret for.*

*Gebyr kan òg krevjast for eigedom som slepp ut avløpsvatn i vassdrag når kommunen legg vassdraget i lukka leidning.*

*Når ikkje anna er avtala, skal gebyr for bortfest grunn svarast av festaren og ikkje av eigaren, i fall festaren har arvefeste eller festerett for så lang tid at det er att minst 30 år av festetida rekna frå den tid gebyrskyldnaden kom opp. Det same gjeld når avtala gjev festaren rett til å krevja festetida lengd så mykje at det vert att ei festetid på minst 30 år som nemnt, om festaren gjer bruk av retten sin.*

*Kommunen kan ta bort alt eller noko av gebyret for eigedom som det ikkje er hus på».*

#### Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg § 4:

*«Gebyra skal vera eingongsgebyr for tilknytning og årlege gebyr.*

*Departementet fastset i forskrift ramma for gebyra og hovudreglane om utrekning og innkrevjing. Likeeins kan departementet fastsetje andre føresegner til gjennomføring av lova».*

#### Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg § 5:

*«Kommunen fastset i forskrift storleiken på gebyra i kommunen og gjev nærare reglar om gjennomføring av gebyrvedtaket og innkrevjing av gebyra».*

#### Forurensingsforskriften § 16-1:

*«Vann- og avløpsgebyrer fastsatt i medhold av [lov 16. mars 2012 nr. 12 om kommunale vass- og avløpsanlegg](#) skal ikke overstige kommunens nødvendige kostnader på henholdsvis vann- og avløpssektoren. Ved beregning av selvkost bør de til enhver tid gjeldende retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester legges til grunn.*

*Kommunen fastsetter i forskrift regler for beregning og innkreving av vann- og avløpsgebyrene, samt gebyrenes størrelse, innenfor rammene av denne forskriften. Før kommunen gjør vedtak om gebyrenes størrelse, skal det foreligge et overslag over kommunens antatte direkte og indirekte kostnader knyttet til drifts-, vedlikeholds- og kapitalkostnader på henholdsvis vann- og avløpssektoren for de nærmeste tre til fem årene. Overslaget skal så vidt mulig utarbeides i sammenheng med kommunens rullerende økonomiplan. Det skal også foreligge et overslag over hvilke beløp gebyrene antas å innbringe».*

Forurensingsforskriften § 16-2:

*«Gebyrene for eiendom som brukes som bolig, skal beregnes for hele eiendommen under ett eller separat for den enkelte boenhet. Eier av fast eiendom er i alle tilfelle ansvarlig for gebyrene overfor kommunen».*

Forurensingsforskriften § 16-3:

*«Plikt til å betale engangsgebyr for tilknytning oppstår når en ellers gebyrpliktig eiendom blir bebygd, eller når gebyrplikt for bebygd eiendom inntreffer etter [lov om kommunale vass- og kloakkavgifter § 1](#). Ved tilbygg eller påbygg kan det beregnes tillegg i tilknytningsgebyret».*

Forurensingsforskriften § 16-4:

*«Årsgebyret skal enten beregnes på grunnlag av vannforbruk, eller en todelt gebyrordning med en fast og en variabel del. Vannforbruket baseres på målt eller stipulert anslag. For eiendom hvor vannmåler ikke er installert, skal vannforbruket stipuleres på grunnlag av bebyggelsens størrelse. Det stipulerte forbruket skal i størst mulig grad tilsvare reelt forbruk. Det kan dessuten tas hensyn til bebyggelsens art og den bruk som gjøres av den, samt eiendommens størrelse og beskaffenhet.*

*Både kommunen og den enkelte gebyrpliktige kan kreve at årsforbruket skal fastsettes ut fra målt forbruk. Den enkelte gebyrpliktige må selv bekoste slik måling, og målingen må utføres med vannmåler etter kommunens anvisning.*

*Det kan ikke fastsettes minimumsgebyrer fra 1. januar 2008.*

*For eiendom som ikke brukes som bolig, kan det fastsettes særlige regler for gebyrberegning eller inngås særlige avtaler. Den fastsatte eller avtalte beregningsmåte må normalt ikke føre til lavere gebyr enn det som ville bli pålagt etter kommunens ordinære forskrift. Hvis det ikke er fastsatt særlige regler eller inngått særlig avtale, skal årsgebyret, eventuelt den variable delen av årsgebyret, beregnes på grunnlag av målt forbruk.*

*For ubebygd tomt kan kommunen fastsette særlige regler for gebyrberegning eller inngå særlige avtaler».*

Forurensingsforskriften § 16-5:

*«Det kan fastsettes lavere tilknytningsgebyr for eiendommer der det er betalt refusjon eller annen form for opparbeidelseskostnader for vann- og/eller avløpsanlegg som er utført etter planer godkjent av kommunen.*

*Det kan fastsettes ulike gebyrsatser for tilknytnings- og årsgebyr dersom et vann- eller avløpsanlegg eller større enhet av dette medfører vesentlig høyere eller lavere kostnader enn de øvrige.*

*Det kan videre fastsettes ulike gebyrsatser for tilknytnings- og årsgebyr for ulike boligkategorier, der det er ulike kostnader forbundet med betjening av ulike boligkategorier.*

*Det kan fastsettes ulike gebyrsatser for avløpsvann som forurensningsmessig avviker fra vanlig kommunalt avløpsvann.*

*De begrensninger som fremgår av annet til fjerde ledd gjelder ikke fordelingen av den faste delen av årsgebyret ved bruk av todelt gebyrordning».*

Bestemmelsene innebærer at forskrift for vann- og avløpsgebyrer må vedtas av kommunestyret selv. Et første utkast til forskrift for vann- og avløpsgebyrer har vært ute på høring i 4 uker i oktober 2023. På slutten av høringsperioden kom det inn merknader til forskriftsutkastet fra konsulentfirmaet Momentum Solutions AS og der det foreslås en del endringer som nå er forsøkt innarbeidet i et nytt forskriftsutkast. Endringene er av en slik karakter at Rådmannen anser det nødvendig med en ny høring i samsvar med bestemmelsene i forvaltningsloven § 37.

## Vurdering

Forskrift for vann- og avløpsgebyrer i Senja kommune ble vedtatt av Senja kommunestyre 11. desember 2019.

Behovet for en oppdatert forskrift har økt med endringer i samfunnet, i kommunen som organisasjon og endringer i sentrale regelverk. Tre års praktisering av forskriften har avdekket uklarheter og noen upresise definisjoner av gebyrobjectene og som dermed har skapt utfordringer med fortolkningen.

Samtidig er det oppstått behov for å utdype bestemmelsene for ilegging av engangsgebyr for tilknytning til offentlig vann- og avløpsanlegg («tilknytningsgebyr») og å lage en grundigere beskrivelse av de ulike øvrige gebyrtypene inkludert tidspunkter for illeggelse av disse.

En av intensjonene med revisjon av forskriften har vært å hindre utilsiktede utslag (urimelige gebyrer) i enkeltsaker som har oppstått med bakgrunn i praktisering av gjeldende forskrift. Det har derfor vært hensiktsmessig med en helhetlig gjennomgang av forskriften nettopp for å sikre en forskrift som bedre imøtekommer dagens utfordringer og behov og som forhåpentligvis også både forenkler arbeidet med forvaltning av vann- og avløpsgebyrene og hindrer urimelige gebyrer.

Dette er bakgrunnen for at Rådmannen fremmer en ny forskrift for vann- og avløpsanlegg.

Innholdet i forslaget til ny forskrift vil forhåpentlig i større grad bedre dekke behovene for forvaltningen av de kommunaltekniske gebyrene knyttet til vann og avløp.

Vann- og avløpsgebyrene er underlagt bestemmelsene i selvkostforskriften og skal dekke de omkostningene kommunen har med tjenesten.

Rådmannens intensjon er at også noen følgedokumenter til forskriften skal legges fram ved sluttbehandlingen av forskriften. Dette gjelder spesifikt «Norm for installasjon av vannmålere i Senja kommune» og «KS Standard abonnementsvilkår for vann og avløp», - både tekniske og administrative bestemmelser. Disse følger ikke med denne saksutredningen. Eventuelt nye satser i gebyrregulativet følger heller ikke med denne saken, mens de grunnleggende prinsippene for gebyrfastsetting framkommer av forslaget til forskrift.

I det følgende redegjøres kort for de **viktigste** endringene som foreslås, - her er det ikke tatt med endringer eller eventuelle mindre utvidelser i ordlyden for alle paragrafene:

a)

Dokumentene som ligger til grunn for forskriften er:

- Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg
- Forurensingsforskriften (sentral forskrift)
- Ny «Norm for installasjon av vannmålere, Senja kommune»
- Forskrift for krav til vannmålere (sentral forskrift)

b)

Det er foretatt vesentlige suppleringer og endringer i definisjonene i § 3.

c)

Begrepet «avlesningsgebyr» er erstattet med «dekkes av abonnenten etter en standardisert sats» i ny § 10. Det er fortsatt ikke avklart hvordan dette gebyret skal innrettes i detalj og om det skal benyttes. Forskriften vil ellers kunne gi hjemmel for dette dersom dette er aktuelt å ta i bruk.

d)

Det er gjort omfattende detaljering vedr. engangsgebyret for tilknytning.

Det er gjort presseringer vedr. illeggelse av årsgebyret (detaljering).

Det er gjort en endring av beskrivelsen av gebyrkategoriene (næring / annet).

Det er gjort en presisering av abonnementsgebyret for boliger med hybelleiligheter.

e)

Det er gjort endringer vedr. tidspunkter for illeggelse av de enkelte gebyrene.

f)

Inndeling av abonnementsgebyrene for næring (næring 1-3) er igjen tatt inn i forslaget til forskrift på bakgrunn av innspill i første høringsrunde.

g)

Det er laget mer detaljerte bestemmelser for ubebygde arealer som tilknyttes offentlige vann- og avløpsanlegg.

h)

Vannmålere: Det er gjort noen endringer vedr. vannmålere. Nye sentrale bestemmelser om kontroll av vannmålere ser ikke ut til å påvirke den lokale forskriften i særlig grad, men det er likevel gjort noen mindre endringer, bl.a. ved at det nå vil bli satt krav til at vannmålere til større vannforbrukere må ha mulighet for fjernavlesing.

i)

Muligheten for fritak for årsgebyret for vann- og avløp ved større omfattende renoveringer er tatt ut av forslaget til forskrift på bakgrunn av innspill etter første høringsrunde. Fritaksperioden på ett år utvides ikke.

j)

Det er gjort noen endringer i § 8 «Avvik i årsgebyret»

k)

Det er foreslått muligheter for å avtale særlige ordninger for næringsvirksomheter når drift av tjenesten medfører særlig høye eller lave kostnader.

#### Høring

Rådmannen anbefaler at forskriften legges på høring. Høringsperiode foreslås satt til ca. 6 uker.

Eventuelle innspill vurderes før forskriften legges fram til politisk sluttbehandling. Endelig forslag legges fram til kommunestyret for endelig vedtak.

Senja rådhus, 02.10.2023

Hogne Eidissen  
rådmann

Hege Vigstad  
kommunalsjef samfunnsutvikling